

ὄνκ ἔσμολ ἀδοκίμοι. Εὐχομαι δὲ πρὸς τὸν  
 θεὸν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ  
 ἵνα ἡμεῖς δοκίμοι φανώμεθα, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς  
 τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδοκίμοι ὄ-  
 μοι. οὐ γὰρ δυνάμεθα τὴν κατὰ φύσιν ἀλη-  
 θείας, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν ἀληθείας. χάρισμα ἔ-  
 ὄτα ἡμεῖς ἀθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἴ-  
 τε. τοῦτο δὲ ἐπιχόμεθα, πλὴν ὑμῶν κατὰ  
 Τισίμ. διὰ τούτου ταῦτα ἀποὶν γράφω, ἵνα μὴ  
 παρῶν. μὴ ἀποτόμως γένοιμαι, κατὰ τὴν  
 θεουσίαν, ἢ ἐδωκέμοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδο-  
 μίαν, ἢ οὐκ εἰς καθάρεισιν. λοιπὸν ἀδελφοί,  
 χαίρετε, κατὰ τὴν εὐαγγελίαν, ἢ ἀκαλεῖσθε, δ' αὐτὸ  
 φρονεῖτε, ἐξημεύετε, ἢ ὁ θεὸς τ' ἀσάπης ἢ εἰρη-  
 νης ἔσαι μετ' ὑμῶν. ἀσπάζονται ἀλλήλους ἐν  
 ἀγίῳ Πνεύματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγι-  
 οὶ πάντες, ἢ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-  
 στοῦ, ἢ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἢ ἡ κοινω-  
 νία τοῦ ἁγίου πνεύματος, μετὰ πάντων  
 ὑμῶν. ἀμήν.

nō simus reprobi. Opto autē apud deū,  
 ut ne quid mali faciatis, nō quo nos pba  
 ti appareamus, sed ut uos, qd' honestū ē  
 faciatis, nos uero ueluti reprobi simus.  
 Nō em̄ possumus quicq; aduersus ueri-  
 tatem, sed p ueritate. Gaudemus em̄ cū  
 nos infirmi fuerimus, uos autē ualidi fue-  
 ritis. Hoc autē insuper optamus, nēpe ue-  
 stram integritatem. Propterea, hęc ab-  
 sens scribo, ne cū præsens fuero, rigidus  
 sim, iuxta potestātē, quā dedit mihi do-  
 minus, in extructionē, & nō ī destructio-  
 nem. Quod superest fratres, ualete, inte-  
 gri estote, consolationem habete, unani-  
 mes sitis, in pace agite, & deus charitatis  
 ac pacis, erit uobiscum. Salutate uos mu-  
 tuo, in sancto osculo. Salutant uos san-  
 cti oēs. Gratia dñi Iesu Christi, & chari-  
 tas dei, & cōmunicatio spiritus sancti, sit  
 cum omnibus uobis. Amen.

Finis.

Epistolæ ad Corinthios secundæ. Missa fuit a Philippis, per Titum & Lucam.

Πρὸς Κορινθίους δεύτερα  
 Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππου διὰ τίτου Ἐλκᾶ.

*Matthia ad galatas epistola pauli*  
 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΑΥΛΟΥ.

**Τ**ΑΥΤΗΝ ἔπιστέλλω ἀπὸ ῥώμης ἑωρακώς αὐτοῦς, ἢ δὴ καὶ διδάξας, ἢ δὲ πρόφασιν φθ  
 ἔπιστολῆς αὐτῆ. διδάχθέντες καλῶς οἱ γαλάται παρὰ τοῦ ἀποστόλου, καὶ πῶς ἐ-  
 σωτες γενήσονται εἰς τὸν Χριστόν, ἀποδημήσαντες τὸ ἀποστόλου, ὑψηλάδιστα  
 παρὰ ἡμῶν, ὡς περιτέμνεσθαι. ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος, γράφα πρὸς αὐ-  
 τοῦς, καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρεῖ αὐτοῖς περὶ ἧς εἶχον πίσσεως καὶ γενήσονται εἰς Χριστόν διὰ θέσεως.  
 μέμφεται ὅμως ἀνοήτως πράξαντας, ἢ μεταβαλλομένους αὐτούς, ἔπειτα διαλαμβάνει περὶ τοῦ νόμου  
 καὶ φθὶ κατὰ τὸν ἄβραάμ πίσσεως, καὶ ἀποδείκνυσιν ἕκτε τοῦ νόμου, καὶ τῶν γυναικῶν τὸ ἄβρα-  
 ᾶμ, ἀλληγορήσας αὐτὰς, μέχρι καιροῦ διδόνου πλὴν σκιά, καὶ πλὴν περιτομῆς, καὶ ἀργῶν αὐτὰ  
 λοιπὸν τῆς Χριστοῦ πρῶσιαν, ἢ οὕτως ἀποδείξας, πρῶτα γένοιτο λοιπὸν αὐτοῖς, μνηστέρι προσέχευε τις  
 ἀπαίσιασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔχεσθαι τὸν Χριστόν πίσσεως, ἢ γίνωσκεν, ὅτι ἢ ἐν Χριστῷ χάρις κατὰ  
 γὰ τὴν ἡσάρκα περιτομῆς, οὕτως πάλιν εἰς τὰ ἦθη πρῶσιαν καὶ διδάξας, περὶ τῆς ἐπιστολῆς.

ARGVMENTMM.

**G**Alatæ sunt Græci. Hi uerbū ueritatis primū ab ap̄lo acceperunt, sed  
 post discessū eius tētati sunt a falsis ap̄lis, ut in legem & circūcisionē  
 uerterent. Hos ap̄ls reuocat ad fidē ueritatis, scribēs eis ab Epheso.



ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

EPISTOLA PAULI APOSTOLI  
AD GALATAS.

**Π**ΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπὸ  
ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώ-  
που, ἀλλὰ διὰ ἸΗΣΟΥ ΧΡΙ-  
ΣΤΟΥ, τοῦ θεοῦ πατρὸς, ἧ εἰ-  
ρηνοῦς αὐτῶν ἐκ νεκρῶν, καὶ ὁ  
συνὸς ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν  
τῆς γαλατίας. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ  
θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,  
ἡ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,  
ὅπως ἡλέηται ἡμᾶς ἐκ τοῦ φρεσῶτος αἰ-  
ῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ  
πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἁ-  
μῶν, ἀμήν. Θαναμάζω, ὅτι οὕτως ταχέως  
μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαι ὑμᾶς  
ἐν χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς ἔργον εὐαγγελί-  
ου, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰμὴ ἡμεῖς εἰσὶν οἱ ταράσσον-  
τες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστῆσαι τὸ εὐα-  
γγέλιον τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ. ἀλλὰ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἡ  
ἀγγελία τοῦ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν,  
παρ' ὃ ἐκγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔσο-  
μαι ἡμεῖς, ὡς προεκήκαμεν, ὁ ἄριστος πάλιν λέγω, ἔτι  
ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνά-  
θεμα ἔσομαι ἄριστος, γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν  
θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώπους ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι  
ἀνθρώπους ἠρεσκόμεν, ΧΡΙΣΤΟΥ δούλοὶ οὐκ  
ἔμεν ἡμεῖς. γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, τὸ  
εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθῆναι ὑπὸ ἐμοῦ, ὅτι  
οὐκ ἔστι κατὰ ἀνθρώπου, οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πα-  
ρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὐτε ἐδίδαχθη-  
ν, ἀλλὰ διὰ ἀποκαλύψεως ἸΗΣΟΥ ΧΡΙ-  
ΣΤΟΥ. ἠκούσατε γὰρ πῶς ἐμὴν ἀναστροφὴν  
ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν  
ἐδίωκον πῶς ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρευον  
αὐτῶν, καὶ

**P**Aulus apostolus, nō ab ho-  
minibus, neq; per hominē,  
sed p̄ Iesum Christū, & deū  
patrē, q̄ suscitauit illū a mor-  
tuis, & qui mecū sunt oēs fratres, ecclesijs  
Galatiæ. Gratia uobis & pax a deo pa-  
tre, & dño nostro Iesu Christo, qui dedit  
seipsū p̄ peccatis nostris, ut eriperet nos  
ex præsentī sæculo malo, iuxta uolunta-  
tem dei & patris nostri, cui gloria in sæcu-  
la sæculorum amen. Miror, quod adeo  
cito trāfferamini, ab eo qui uocauit uos  
in gratia dei, in aliud euangelium, quod  
nō est aliud, nisi quod quidam sunt, qui  
turbant uos, & uolūt subuertere euange-  
lium Christi. Verum etiam si nos aut an-  
gelus e cælo, prædicauerit uobis euange-  
lium, præter id quod prædicauimus uobis,  
anathema sit. Quēadmodū prædicimus,  
& nunc iterum dico, si quis uobis prædi-  
cauerit euangelium præter id quod acce-  
pistis, anathema sit. Nunc enim utrum  
homines suadeo, an deū? Aut quero ho-  
minibus placere? Nam si hæcenus ho-  
minibus placuissem, Christi seruus non  
fuissem. Notū aut̄ uobis facio fratres, euā-  
gelium quod prædicatū est a me, nō esse se-  
cundū hominem. Neq; em̄ ego ab homine acce-  
pi illud, neq; didici, sed p̄ reuelationē Iesu  
Christi. Audistis em̄ meā conuersationē  
quondā in iudaismo, quod supra modū  
persequer̄ ecclesiā dei, & expugnabam  
g 3 illam

αυτῶν, καὶ προέκοπιστον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ,  
ὑπὲρ πολλοὺς σωκλικιώτας ἐν τῷ γενεῖ  
μῶ, πρῶτος ἦν Ζηλωτῆς ὑπάρχων ἢ πᾶσι  
ἑβραίων μὲν παρὰ δόξασιν, ὅτε ἢ ἐνδοκίμοι, ὁ  
θεός, ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς  
μου, καὶ καλέσας διὰ φιλίας χάριτος αὐτοῦ,  
ἀποκαλύψαι τὸν ἦθρ' αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα  
εὐαγγελίζωμαι αὐτῷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως,  
ὅπου προσανέμιλλω σαρκὶ καὶ αἵματι, ὅπου  
ἀνήλθον εἰς Ἱερουσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμῶν  
ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν, Ἐ-  
πάλιμ ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. ἔπειτα με-  
τὰ ἕτη τρία ἀνήλθον εἰς Ἱερουσόλυμα ἰσορῆ-  
σαι πέντε ἡμέρας, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας  
δεκαπέντε. ἕτερον δὲ ἢ πᾶσι ἀποστόλων ὅπου  
ἔιδον, εἰμὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.

Α δὲ γράφω ὑμῖν, ἵδού ἐνώπιόν μου θεός,  
ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπατα ἦλθον εἰς τὰ κλί-  
ματα φιλίας, Ἐφί κηλικίας. ἦμιλλω δὲ  
ἀγνοῦμαι ἐν τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλη-  
σίαις φιλίας Ἰουδαίας, ταῖς ἐν Χριστῷ. μόνον  
ἢ ἀκούοντες ἡσάμ, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε,  
νῦν εὐαγγελίζετο τῷ πᾶσι, ἢ ποτε ἐπόρθη,  
καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοί τὸν θεόν. Ἐπείτα διὰ  
δεκαπενταετηρίων ἔπαλιμ ἀνέβην εἰς Ἱερο-  
σόλυμα μετὰ Βαρνάβαν, συμπαραλαβὼν καὶ  
τίτον, ἀνέβην δὲ ἢ ἀποκαλύψιμ, καὶ ἀνεθέ-  
μιλλω αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, ὁ κηρύσσω ἐν τοῖς  
ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως  
εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ τί-  
τος ὁ σὺν ἐμοί, ἔβην ὡς, ἢ καὶ κάθη περὶ  
τημὴν, διὰ δὲ τοὺς παρεσάκτους ψου-  
δαδελφούς, οἱ τινες πρῶτον ἀποκαλύψιμ  
πᾶσι τὴν ἐλθούσαν ἡμῶν, ἢ ἔχομεν ἐν  
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσω-  
ται, οἷς οὐδὲ πρὸς ὡραν ἐξαμῶν τῆ ὑποτα-  
γῆ, ἵνα ἢ ἀλίθεα τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη  
πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ ἢ πᾶσι δοκοῦσιν εἶναι  
ὁ ἴδιος ποτε ἡσάμ, ὅπου ἐμὸι διαφέρῃ. πρὸ  
σωπομ

illam, & proficiebā in iudaismo, supra mul-  
tos æquales meos in genere meo, cum ue-  
hementer essem studiosus paternarum  
mearum traditionū. Ast ubi uisū fuit deo,  
qui segregauit me ab utero matris meæ,  
& uocauit per gratiā suā, ut reuelaret fi-  
lium suū in me, ut prædicarē illū in genti-  
bus, continuo, nō contuli cū carne & san-  
guine, neq; redij Hierosolymā ad eos q  
ante me fuerant apostoli, sed abij in Ara-  
biam & denuo reuersus sum Damascū.  
Deinde post annos tres redij Hierosoly-  
mā, ut uiderē Petrū, & mansi apud illum  
dies quindecim. Aliū autē ex apostolis nō  
uidi quēcūq;, nisi Iacobū fratrem dñi. Por-  
ro q̄ scribo uobis, ecce corā deo, non men-  
tior. Deinde ueni in regiones Syria & Ci-  
licia. Eram autē ignotus iuxta faciē, ecclē-  
sij Judeæ, quæ erant in Christo. Sed tā-  
tum hic rumor apud illos erat, qui perfer-  
quebatur nos aliquando, nunc prædicat fi-  
dem, quā quondā expugnabat, & glorifi-  
cabant in me deū. Deinde post annos  
quatuordecim, rursus ascendi Hierosoly-  
mā una cū Barnaba, assumpto simul  
& Tito. Ascēdi autē iuxta reuelationē, &  
contuli cū illis euangeliū, quod prædico in-  
ter gētes, sed priuatim ijs qui erant in pre-  
cio, ne quo modo in uanū currem, aut cu-  
curissem. Sed neq; Titus, qui mecū erat,  
cū esset Græcus, cōpulsus fuit circumcidi,  
propter obiter ingressos falsos fratres, q  
subintroierāt, ad explorādū libertatē no-  
strā, quā habem⁹ i Christo Iesu, quo nos  
in seruitutē adigerēt. Quibus ne ad tem-  
pus quidē cessimus, p̄ subiectionē, ut ue-  
ritas euāgelij permaneret apud uos. Ab  
ijs autē, qui uidebātur aliquid esse, quales  
aliquando fuerint, nihil mea refert. Per-  
sonam

ἄπορ ἀνθρώπου θεός οὐ λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ  
 οἱ δοκοῦντες, οὐδὲμ προσωθέντες, ἀλλὰ τῷ  
 αὐτῷ, ἰδόντες, ὅτι πεπίθηναι τὸ εὐαγγέ-  
 λιον ἐν ἀκροβυστίας, καθὼς πῆτρος ἐν πε-  
 ριτομίᾳ, ὃ ἔργον ἔργησας πῆτρος εἰς ἀποστο-  
 λῶν ἐν περιτομῇ, ἐνέγκασεν ἡ ἐμοί εἰς τὰ  
 ἔθνη, καὶ γινόντες τῶν χάριμ τῶν δωθέντων  
 μοι, ἰακώβος καὶ κηφᾶς ὁ ἰωάννης, οἱ δοκῶν-  
 τες ἐν τοῖς εἶναι, διεξίτας ἔδωκα ἐμοὶ καὶ βαρ-  
 νάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ  
 δὲ εἰς τὴν περιτομῶν, μόνον τῶν πῶχων,  
 ἵνα μνημονεύωμεν. ὃ καὶ ἐπορεύσασα αὐτὸ  
 τοῦτ ποιῶσα. οἱ δὲ ἦλθον πῆτρος εἰς ἀν-  
 τιόχεα, κατὰ πρόσωπον αὐτῶ ἀντέσω,  
 ὅτι κατεγνωσμένος ἦμ. πρὸ τῆ ἀ ἐλθεῖν τι-  
 νὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἔθνων συνήδιον,  
 ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστηλε ὁ ἀφώρισεν αὐτῶν,  
 φοβούμενος τὸν ἐκ περιτομῆς, ὁ στυπε-  
 κρήσασα αὐτῶ, καὶ ἄλοιποι ἰουδαῖοι, ὡς τε  
 καὶ βαριάσας σωματῆσιν αὐτῶ τῆ ὑποκρί-  
 σι. ἀλλ' ὅτε εἶδον, ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς  
 τὴν ἀλήθειαν τῆ εὐαγγελίης, εἶπον τῶν πέτρων,  
 ἔμπροθεν πάντων. εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρ-  
 χων, ἐθνικῶς ζῆς, καὶ οὐκ ἰσραηλῶς, τί τὰ ἔθνη  
 ἀναγκάζεις ἰουδαΐσαι. ἡμεῖς φύσει ἰσραη-  
 ῖται καὶ οὐκ ἐθνικῶς ἁμαρτωλοί, εἰδότες, ὅτι οὐ  
 δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν  
 μὴ διὰ πίσεως ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. καὶ ἡμεῖς  
 εἰς ΧΡΙΣΤΟΝ ἸΗΣΟΥΝ ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δι-  
 καιωθῶμεν ἐκ πίσεως ΧΡΙΣΤΟΥ, ὁ οὐκ ἐξ  
 ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔρ-  
 γων νόμου πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζῆντες δικαι-  
 ωθῶνται ἐν ΧΡΙΣΤῳ, ἐσθῆμον καὶ αὐτοὶ ἁ-  
 μαρτωλοὶ, ἄρα ΧΡΙΣΤΟΣ ἁμαρτίας διάκο-  
 νος; μὴ γένοιτο, εἰ δὲ κατέλυσα, ταῦτα πά-  
 λιμ διοκοδοῶ, παραβάτω ἐμαυτὸν σωί-  
 σηναι. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμον ἀπέθανον,  
 ἵνα διεῶν ἸΗΣῳ, ΧΡΙΣΤῳ σωεσάμεθα. ζῶν ὃ  
 οὐκ ἐτι ἐγὼ, ζῶν ὃ ἐμοὶ ΧΡΙΣΤΟΣ, ὃ ὃ νῦν  
 ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίσει ζῶ τῆ τοῦ ἡοῦ τῆ θεοῦ, τοῦ  
 ἀπὸ πᾶσιν ὅς με καὶ πρὸς ἀδόντες, ἐαυτὸν ὑπέ-  
 ρε-

sonam hois deus nō accipit. Nā mihi qui  
 uidebant esse in precio, nihil contulerūt,  
 Imo cōtra, cū uidissent, mihi creditū fuissē  
 se euangeliū p̄putij, quē admodū Petro  
 circumcisionis (Nā qui efficax fuit in Pe-  
 tro ad aplatum circūcisionis, efficax fuit  
 & in me, in gētes) cūq; cognouissent gra-  
 tiam mihi datā, Iacobus & Cephas, & Io-  
 hānes, qui uidebant esse colūnæ, dextras  
 dederunt mihi & Barnabæ societatis, ut  
 nos in gētes, ipsi uero in circūcisionē, tan-  
 tū ut pauperū memores essemus. in quo  
 & diligēs fui, ut hoc ipsum facerē. Cū autē  
 uenisset Petrus Anthiochiā, iuxta faciē il-  
 li restiti, qd' rephēsus esset. Nā anteq; ue-  
 nissent quidā a Iacobo, una cū gentibus  
 sumebat cibū. Cū autē uenisset, subduxit  
 & separauit se ab illis, metuēs eos q' erāt  
 ex circūcisione, ac simulabāt una cū illo,  
 ceteri quoq; Iudæi, adeo ut Barnabas si-  
 mul abduceret in simulationē. Verū ubi  
 uidissem, quod nō recto pede incederēt,  
 ad ueritatem euangelij, dixi Petro coram  
 oibus. Si tu, cū sis Iudæus, gentiliter uiuis  
 & nō iudaice, cur gētes cogis iudaizare?  
 Nos natura Iudæi, & nō ex gētibus pctō-  
 res, quoniā scim⁹ nō iustificari hoīem ex  
 operibus legis, nisi p̄ fidē Iesu Christi. Et  
 nos in Christū Iesū credidim⁹, ut iustifi-  
 caremur ex fide Christi, & nō ex opibus  
 legis, p̄pter qd' nō iustificabit⁹ ex opibus  
 legis ois caro, Q; si dū querim⁹ iustificari  
 in Christo, repimur & ipsi pctōres, nū er-  
 go Christ⁹ pcti minister est? Absit. Nā si  
 q' destruxi ea rursum ædifico, transgressorē  
 meipsum cōstituo. Ego em̄ p̄ legē legi mor-  
 tuus fui, ut Christo uiuerē. una cū Chri-  
 sto crucifixus sū, uiuo tñ, nō iam ego, sed  
 uiuit in me Christus. Vitam autē quam  
 nūc uiuo in carne, in fide uiuo filij dei, qui  
 dilexit me, & tradidit semetipsum pro  
 g 3 me,

III

ἔμου. οὐκ ἀθετῶ τιτὼ χάριμ τ̄ θεῶ. εἰ δὲ διὰ νόμω δικαιοσύνη, ἄρα ΧΡΙΣΤΟΣ θωραῖμα ἀπέθανε. ὡ ἀνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκησεν, τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ' ὀφθαλμοῦς ἸΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ προεγράφη ἔν ὑμῶν ἐσαυρωμένος; ἵνα μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ὅτι ἔρω νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάθετε, ἢ ὅτι ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοι ἔσε; ἔναρξά μου πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπίτε λέθετε; τοσαῦτα ἐπέθετε εἰκῆ, εἰ γε καὶ εἰκῆ.

Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐν ἐρω θωράσσει ἔν ὑμῶν, ὅτι ἔρω νόμω, ἢ ὅτι ἀκοῆς πίστεως; καθὼς ἀβραάμ ἐπίστευσεν θεῷ δεῖν, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι εἰσὶν ἡοὶ ἀβραάμ. προῖδ' ὅσα ἢ ἡ γραφή, ὅτι ἐκ πίστεως δημιουργήθη ὁ θεός, προεκεκρίσθη τῷ ἀβραάμ. ὅτι ἐυλογηθήσονται ἔν σοι πάντα τὰ ἔθνη, ὡς οἱ ἐκ πίστεως ἐυλογήσονται σὺν θεῷ πιστῶ ἀβραάμ. ὅσοι δὲ ἔρω νόμω εἰσὶν, ὑπεκατάραται εἰσὶν. γέγραπται δὲ, ἐπικατάρατος πᾶς, ὅς οὐκ ἐμυλῖν ἔν πᾶσι τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆ νόμου, τὸ πρῶτον αὐτά. ὅτι ἢ ἔν νόμω οὐδεὶς δικαιοσύνην ἔσθαι θεῷ δεῖν. δηλοῖ ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, ὁ δὲ νόμος οὐκ εἰσὶν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ πρῶτος αὐτὰ ἀνθρώπων, ζήσεται ἔν αὐτοῖς. ΧΡΙΣΤΟΣ ἡμᾶς ἠγάπησεν, ἵνα ἡμᾶς ἐκ τῆ κατάρτας τῆ νόμου, ἐνομήσας ὑπερῶν ὑμῶν κατάρτα. γέγραπται γάρ, ἐπικατάρτα πᾶς, ὁ κρεμᾶ μῆκος ἐπὶ ξύλῳ, ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ ἐυλογία τῆ ἀβραάμ γένηται ἔν ΧΡΙΣΤΩ ἸΗΣΟΥ, ἵνα πᾶσι ἐπαγγελίαν τῶ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆ πίστεως. Ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἀνθρώπων λέγω. ὁμοῦς ἀνθρώπων κεκρωμυλῖν διαθήκην, οὐδεὶς ἀθετῆ, ἢ ἐπιδιατάσσει. θεῷ δὲ ἀβραάμ ἐγγέθησαμ αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ θεῷ σπέρματι αὐτοῦ. ὃν λέγει καὶ τῶ σπέρματι, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, καὶ θεῷ σπέρματι σου, ὅς ἐστι ΧΡΙΣΤΟΣ. τὸ ἔγω, διαθήκην προκεκρωμυλῖν ὑπερῶν τῆ θεῶ εἰς χριστόν, ὁ μετὰ ἐτὴ τετρακόσια καὶ ἑξήκοντα γρονῶς νόμος οὐκ

me, nō asp̄nor gratiā dei, nā si per legē est iusticia, igit̄ Christus frustra mortu⁹ est. O stulti Galatā, q̄s uos fascinoi, ut nō crederetis ueritati? Quib⁹ p̄ oculis, Iesus Christ⁹ ante fuit depict⁹, inter uos crucifix⁹? Hoc solū cupio discere a uobis, Ex opibus legis sp̄m accepistis, an ex auditu fidei? Adeo stulti estis, cū in spū coeperitis, nūc in carne cōsūmimini? Tam multa passi estis frustra, at si tñ frustra. Qui igit̄ subministrat uobis sp̄m, & operatur uirtutes in uobis, utrū ex operibus legis, an ex auditu fidei, id facit? Quēadmodū Abrahā credidit deo, & ip̄t atū est illi ad iusticiā. Scitis igit̄, quod ἢ q̄ ex fide sunt, ἢ sunt filij Abrahā. Præuidens aut̄ scriptura, qd' ex fide iustificet gentes deus, prius rem letā nunciauit Abrahā. Benedicent̄ inq̄ens, in te oēs gentes, itaq; q̄ ex fide sūt, b̄dicunt̄ cū fideli Abrahā. Nam quotquot ex opibus legis sunt, maledictiōi sunt obnoxij. Scriptū est enim. Maledictus est ois, qui non manserit in oibus q̄ scripta sunt in libro legis, ut faciat ea. Qd' aut̄ in lege null⁹ iustificat̄ apud deū, palā est. Siquidē iust⁹ ex fide uiuet, lex aut̄ nō ē ex fide, sed q̄ fecerit ea homo uiuet in ipsis. Christus nos redemit a maledictione legis, dū pro uobis factus est maledictū. Scriptū est enim maledictus ois, qui pendet in ligno, ut in gētes, b̄dictio Abrahā ueniret in Christo Iesu, ut p̄missionē spūs acciperem⁹ p̄ fidē. Frēs, secū dū hoīem dico. Hoīs licet testamētū tñ si sit cōprobatū, nemo reiicit, aut addit aliqd. Porro Abrahā dictæ sunt p̄missiones & femini ei⁹, nō dicit̄ & feminib⁹, tā q̄ de multis, sed tāq; de uno, & in semine tuo, q̄ est Christ⁹. Hoc aut̄ dico, testamētū ante cōprobatū a deo erga christū, lex q̄ post ānos q̄dringētos & triginta cœpit, non

μοσ, ὃν ἄκουστέ εἰς τὸ καθ' ἑαυτῶν τὴν ἐπαγγελίαν, εἰ δὲ ἐκ νόμου ἢ κληρονομία, ὃν καὶ ἐστὶν ἐπαγγελίας, τῶν ἁβραάμ δι' ἐπαγγελίας χάρισται ὁ θεός. τί δὲ νόμος; τῆν ἁβραάμ χάρισμα προσέθετο, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ὃ ἐπαγγέλλεται, διὰ τοῦ ἀγγέλου ἐν χερσὶ μεσίτου, ὃ ἡ μεσίτης, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι, ὁ δὲ θεὸς εἰς ὅστις, ὁ δὲ νόμος, ἡ ἑπαγγελίω τῆν δεξιᾶν μὴ γῆνοιστε, εἰ δὲ ἐδόθη νόμος, ὁ δὲ νόμος ζωοποιῆσαι, ὃν ἡ ἀπὸ νόμου ἢ ἡ δικαιοσύνη, ἀλλὰ σωθέντες ἢ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὲρ ἁμαρτίας, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ δοθῇ τῶν πιστεύοντι. προῦτ' ἢ ἐλθῆν τὴν πίστιν, ὑπὲρ νόμου ἐφ' ἑσθ' ἔμεθα, συγκεκλήσμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἁποκαλυφθῆσαι, ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονε εἰς ΧΡΙΣΤΟΝ, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιοσύνῃ μου, ἐλθῶσθε δὲ τὴν πίστιν, ὃν καὶ ἐστὶ ὑπὸ παιδαγωγῶν ἐσμεν. πάντες γὰρ οἱ θεοὶ ἐστὲ διὰ τὴν πίστιν ἐν ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΩ. ὅσοι γὰρ ἐβαπτίσθητε, ΧΡΙΣΤΟΝ ἐνδύσασθε, οὐκ ἐν Ἰσραῆλ οὐδέ ἕλλησι, οὐκ ἐν Ἰουδαίᾳ οὐδέ ἐλευθεροί, οὐκ ἐν ἄρσενι ἢ θήλει. πάντες δὲ ὑμεῖς εἰς ἕνα ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΩ. εἰ δὲ ὑμεῖς ΧΡΙΣΤΟΥ, ἄρα τῆν ἁβραάμ σπέρμα ἐστὲ, καὶ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. λέγω δ' ἐφ' ὅσον γένοντο κληρονόμοι, νηπίοι ὄντες, οὐδὲν διαφέρει δόλου, κήρυτος πάντων ὧν, ἀλλὰ ὑπὲρ ἐπιτροπῆς ἐστὶ καὶ οἰκονομίας, ἄχρι τῆν προθεσμίας τῆν πατρὸς οὕτως ἢ ἡμῶν ὅτε ἡμεῖς νηπίοι, ὑπὲρ τὰ σοιχία τῆν νόμου ἡμῶν δεδουλωμένοι. οἷον ἡ ἡλθε τὸ πλήρωμα τῆν νόμου, ἔλατ' ἐσφλεμ ὁ θεός, τὸ ἡμῶν αὐτῶν ἐν ὄμνοισιν ἐκ φυσικῶν, γένοντο ὑπὸ νόμου, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμου ἐξαγορεύσῃ, ἵνα τῶν ἡοσιᾶν ἀπολάβωμεν. οἷον δὲ ἐστὲ ἡοι, ἐλατ' ἐσφλεμ ὁ θεός τὸ πνεῦμα τῶν ἡοιᾶν εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κηράζον ἡμῶν ὅσα ὁ πατήρ, ὥστε οὐκ εἰ ἐστὶ δ' οὐλ', ἀλλ' ἡοι. εἰ δὲ ἡοι, καὶ κληρονόμοι. δεοῦ διὰ ΧΡΙΣΤΟΥ. ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεοῦ, ἐδουλεύσατε τῶν μὴ φύσει ὄντων θεοῦ, καὶ

pit, nō facit irritū, ut abroget p̄missionē. nā si ex lege est h̄ereditas, nō iam ē ex p̄missionē, atq̄ Abrah̄æ p̄ p̄missionē donavit de⁹. Quid igit̄ lex; propter trāgressiones addita fuit, donec ueniret semen, cui p̄missū fuerat, ordinata per angelos, in manu mediatoris. Mediator aut̄, un⁹ nō est, at deus unus est. Lex igit̄ num est ad uersus p̄missiones dei? Absit. Eteḿ si data esset lex, q̄ possit uiuificare, uere ex lege esset iusticia, sed cōdulsit scriptura oīa sub peccatum, ut p̄missio ex fide Iesu Christi, daretur credentibus. Cæterū anteq̄ uenisset fides, sub lege custodiebamur, conclusi in eam fidē, quæ erat reuelāda. Itaq̄ lex p̄dagogus noster fuit ad Christum, ut ex fide iustificaremur. At postq̄ uenit fides, nō amplius sub p̄dagogog sumus. Oēs enim filij dei estis per fidē in Christo Iesu. Nam quicunq̄ baptizati estis, Christū induistis. Non est Iudæus, neq̄ Græcus. Nō est seruus neq̄ liber. Non est masculus, aut fœmina. Oēs enim uos unus estis in Christo Iesu. Qd̄ si uos estis Christi, igitur Abrah̄æ semen estis, & iuxta p̄missionem h̄eredes. III  
 Dico aut̄ q̄ diu h̄eres puer est, nihil difert a seruo, cū sit dñs omniū, sed sub tutoribus & autorib⁹ est, usq̄ ad tēpus, qd̄ pater p̄scripserit, sic & nos, cū essem⁹ pueri, sub elemētis mūdi eramus, in seruitutē adacti. At ubi uenit plenitudo tēporis, emisit deus filiū suū, factū ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erāt redimeret, ut adoptionē ius filiorū acciperemus. Qm̄ aut̄ estis filij, emisit de⁹ sp̄m filij sui in corda uestra, clamātē Abba pater. Itaq̄ iam nō es seru⁹, sed fili⁹. Quod si filius, & h̄eres dei per Christum, Sed tum quidem cum ignoraretis deum, seruiuebatis ijs, qui natura non sunt dij. At



δε γρόντες θεόν, μάλλον ἢ γνωθέντες ὑπο  
 θεῶ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀδιενή  
 κη πῶχά σοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεμ δ' αὐτὸν  
 ἐμ θέλετε, ἡμέρας πρῶτον ἄθε, κη μύσας, ὅ  
 καιροῦς, κη ἐν ταύτῃ, φοβοῦμαι ὑμῶν, μήπως  
 ἐμὴ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς, γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι  
 κἀγὼ ὡς ὑμεῖς. Ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν ὅ  
 δ' ἐμ μετ' ἐκείνησθε, ὅτι δ' ἄθε ἐν  
 ἀμ τ' σαρκός, εὐαγγελισάμην ὑμῶν τὸ πρότε  
 ρον, κη τὸν πῶχασμόν μου, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου  
 οὐκ ἔζηουθενήσατε, οὐδὲ ἔζηήσατε, ἀλλ' ὡς  
 ἄγγελον θεῶ ἐδέξασθε με, ὡς Χριστὸν ἰη  
 σοῦν. τίς ὄν ἡ ὁ μακαρισμός ὑμῶν, μαρ  
 τυρῶν ὑμῶν, ὅτι εἰ δ' ἀπατήρ, τὸν ὀφθαλμούς  
 ὑμῶν ἔζηουθενήσατε, ἀμ ἐδῶκατέ μοι, ὡς ἐχ  
 θρὸς ὑμῶν γέγονα ἀλκθένω ὑμῶν, ζήλοισι  
 ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλίσει ὑμᾶς θέλει  
 σι, ἵνα ἀντὺς ζήλοισι καλῶ ἢ τὸ ζήλοισι ἐν  
 καλῶ πάντες, κη μὴ μόνορον ἐν τῷ πρῶτον  
 με πρὸς ὑμᾶς, τεκνία μου, οὐς πάλιν ὠδίνω,  
 ἄχθεις οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῶν. ἠθελον  
 δε πρῶτον πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, ὅτι ἀλλάξαι πλὴν  
 φωνῶν μου, ὅτι ἀπορῶμαι ἐν ὑμῶν. λέγετέ  
 μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον  
 οὐκ ἀκροῦτε, γέγραπται γάρ, ὅτι ἀβραάμ δύο  
 υἱοὺς ἔχε, ἓνα ἐκ τοῦ παιδίσκης, κη ἓνα ἐκ τ  
 ῆς ἐλευθέρης, ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τοῦ παιδίσκης, κη  
 σάρκα γεννήθη, ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἐλευθέρης, διὰ  
 τοῦ ἐπαγγελίας. ἅτινα ὅτι ἀλλήλοισι μενα  
 αὐτοὶ γὰρ εἰσι δύο διαδύναμι, μία μὲν ἀπὸ οἰ  
 ρους σινᾶ, εἰς δ' αὐτὴν γεννώσα, ἡ τις ὅτι ἄ  
 γαρ. τὸ δὲ ἄγαρ σινᾶ ὄρος ὅτι ἐν τῇ ἀραβίᾳ, σι  
 σοιχεῖα δὲ τῇ ναῦ ἱερουσαλήμ, δ' αὐτὸν δὲ μετὰ  
 τῶν τέκνων αὐτῆς, ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλήμ, ἐλθὼν  
 θέρα ἐστὶν, ἡ τις ὅτι μήτης πάντων ὑμῶν, γέ  
 γραπται γάρ, ἐμφράνθη σείρα ἡ οὐ τίκισσα,  
 ἔζηον, ὅτι βόσσοι, ἡ οὐκ ὠδίνισσα, ὅτι πολλὰ  
 τὰ τέκνα τ' ἐρημῶν μάλλον, ἢ φθὶ ἐχθρὸς τὸν  
 ἄνθρωπον. ἡμεῖς δὲ ἀδελφοί ἡμεῖς ἰσαὰκ ἐπαγγε  
 λίας τέκνα ἐσμὲν, ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ ἡμεῖς σάρ  
 κα γεννηθεῖς ἐδῶκε τὸν ἡμεῖς πνεῦμα, οὕτως  
 Ὁ νῦν

nūc cognoscentes deū, qñ poti⁹ cogniti a  
 deo, quō cōuertimini denuo ad ifirma &  
 egena elemēta. Quib⁹ itez ab itegro ser  
 uire uultis. dies obſuatis. & mēſes. & tra  
 & annos. Metuo de uobis, ne quo mō fru  
 ſtra laborauerim erga uos. Eſtote, ut ego  
 ſū, qñqdē & ego ſū ut uos. Frēs, rogo uos,  
 nihil me leſiſtis. Noſtis, qd' p infirmitatē  
 carnis euāgelizauerim uobis pri⁹, & expi  
 mentū meū, qd' erat in carne, nō eſtis aſp  
 nati, neq; reſpuiſtis, ſed me uelut angelū  
 dei ſuſcepīſtis, uelut Chriſtū Ieſū. Quae ē  
 igit' beatitudo ueſtra. Teſtimoniū em̄ p  
 hibeo uobis, qd' ſi fieri potuiſſet, oculos  
 ueſtros effoſſos dediſſetis mihi. Igit' ini  
 mic⁹ fact⁹ ſū uobis, uera loquēdo uobis.  
 Emulant' uos nō bñ, imo excludere uos  
 uolūt, ut ipſos æmulemini. Bonū aut' eſt,  
 æmulari in re bona ſemp, & nō ſolū cū p  
 ſens ſum apud uos. Filioli mei, qſ iterum  
 parturio, donec formet' Chriſt⁹ in uobis.  
 Vellē at' adefſe apud uos nūc, & mutare  
 uocē meā, qm̄ inopiā patior in uobis. Di  
 cite mihi q ſub lege uultis eē, legē ipſā nō  
 auditis. Scriptū ē em̄, qd' Abrahā duos  
 filios habebat, unū ex ancilla, & unū ex li  
 bera. Vex is q ex ācilla nat⁹ ē, ſcdm carnē  
 nat⁹ ē, q uero ex libera, p pmiſſionē, quae  
 p allegoriā dicunt'. Nā hae ſūt duo teſta  
 mēta, unū qdē a mōte Sina, i ſeruitutē ge  
 nerās, q ē Agar, nā Agar, Sina mōs eſt in  
 Arabia, cōfinis ē aut' ei, q nūc uocat' Hie  
 ruſalē. ſeruit aut' cū filijs ſuis. At q ſuſū  
 eſt Hieruſalē, libera eſt, q eſt mater oīum  
 noſtrū. Scriptū ē em̄. Letare ſterilis, q nō  
 paris, erūpe & clama, q non parturis, qm̄  
 multi liberi deſertae, magis t̄p ei⁹ q habet  
 uirū. Nos aut' frēs ſecūdū Iſaac pmiſſiōis  
 filij ſumus, ſed quēadmodū tunc is q ſe  
 cūdū carnem natus erat, perſequebatur  
 eum, qui natus erat ſecūdū ſpiritum, ita  
 & nunc

ἢ ὑμῶν, ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἐκβαλε τὴν παι-  
 δίσκον. Ἐπὶ ἡὸν ἀντιπρῶτον, οὐδὲ μὴ κληρονομή-  
 σι ὁ υἱὸς τῆ παιδίσκης, μετὰ τῆ ἡοῦ φθι ἐλευθερί-  
 ρας, ἀρα ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὸν παιδίσκης τέ-  
 κνα, ἀλλὰ τῆ ἐλευθερίας, τῆ ἐλευθερίας ὅσω ἡ χρι-  
 στός ἡμᾶς ἐλευθερώσατο, στήκειτε, μὴ πάλιν  
 ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἰδὲ εἶπὸν παῦλος λέ-  
 γω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν ἐπιπέμνηθε, ΧΡΙΣΤΟΣ ὑ-  
 μᾶς οὐδὲν ὠφελήσῃ, μαρτύρομαι δὲ πάλιν  
 παντὶ ἀνθρώπῳ, ἐπιπέμνηθε, ὅτι ὁ φθι-  
 λῆς ὄστις, ὅλον τὸ νόμον ποιῆσαι, κατήργηθη  
 ἐπὶ τῆ ΧΡΙΣΤΟΥ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε,  
 τὸ χάριτος δεχέσθε. ἡμῶς γὰρ πνεύματι ἐκ-  
 πίσεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα,  
 ἐν ᾧ ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΟΥ, ὅπου ἐπιπέμνητε ἰχθῦ-  
 ε, ὅπου ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίσις δι' ἀγάπης  
 ἐν ᾧ ἐμῶν. ἔβρεχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς ἐνέκο-  
 με, τῆ ἀληθείας μὴ πείθεσθε; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ  
 τῆ καλῶντος ὑμᾶς, μικρὰ ζύμη, ὅλον τὸ φύρα-  
 μα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ,  
 ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσατε, ὁ δὲ ταράσσω ὑ-  
 μᾶς, βασάσῃ τὸ κρίμα, ὅσις ἄρ ἡ. Ἐγὼ δὲ ἀ-  
 δελφοί, εἰ ἐπιπέμνητε ἐπι κηρύσσω, τί ἐπι διώκο-  
 μαί. ἀρα κατήργηται ὁ σκάνδαλον τῆ σαυ-  
 ροῦ, ὁ φελορὴ ἀποκόψονται οἱ ἀναστασύν-  
 τες ὑμᾶς, ὑμᾶς δὲ ἐπὶ ἐλευθερίαν ἐκλήθητε  
 ἀδελφοί, μόνον μὴ πάλιν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορ-  
 μὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆ ἀγάπης δουλεύετε  
 ἀλλήλοις, ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ  
 πληροῦται, ἐν ᾧ ἔσθι, ἀγαπήσεις τὸν πλησί-  
 ον σου ὡς ἐαυτὸν, εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνεται  
 κατεδίει, βλέπετε μὴ ὑπὲρ ἀλλήλων ἀναλω-  
 θῆτε. λέγω δὲ πνεύματι περιπατεῖτε καὶ  
 ἐπιθυμῶν σαρκὸς οὐ μὴ τελείσητε. ἡ δὲ σαρκί  
 ἐπιθυμῶν ἡ τῆ πνεύματος, ὁ δὲ πνεῦμα ἡ  
 φθι σαρκὸς, ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις,  
 ἵνα μὴ ἄρα δέλητε, ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ  
 πνεύματι ἀγεσθε, οὐκ ἐσὲ ὑπὸ νόμον. φαν-  
 νερὰ δὲ ὄσι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινα ὄσι,

μοιχείαι

& nunc. At quid dicit scriptura: Eijce an-  
 cillam & filiū illius, nō enim haeres erit fi-  
 lius ancillae. cū filio liberae. Itaq; frēs, non  
 sumus ancillae filij, sed liberae. In liberta-  
 te igit̄ qua Christ⁹ nos liberauit, stete, &  
 ne rursus iugo seruitutis implicemini. Eo-  
 ce ego Paulus dico uobis, qđ si circūcida-  
 mini, Christus nihil uobis pderit. Cōte-  
 stor aut̄ oēm hominē circūcidentē se, qđ  
 debitor est totius legis seruādā. Christ⁹  
 uobis fact⁹ est ociosus. qđq; in lege iusti-  
 ficamini, a gratia excidistis. Nos em̄ spū  
 ex fide, spē iusticiae expectam⁹, nā ī Chri-  
 sto Iesu, neq; circūcisio qđq; ualet, neq; p-  
 putiū, sed fides p dilectionē operās. Cur  
 rebatis bñ, qđ uos ipediuit, ut nō credere-  
 tis ueritati: Nepe p̄suasio, nō ex eo q uo-  
 cat uos, Paulū fermēti totā massā fermē-  
 tat. Ego cōfido de uobis, in dño, qđ nihil  
 aliud sensuri sitis. Catez q cōturbat uos,  
 portabit iudiciū, qđq; fuerit. Ego aut̄ frēs,  
 si circūcisionē adhuc p̄dico, qđ adhuc p̄se-  
 cutionē patior? Abolitū est igit̄ scādalu  
 crucis. Vtinā & abscindant̄, q uos labefa-  
 ctāt. Vos em̄ in libertatē uocati fuistis fra-  
 tres, tantū, ne libertatē in occasionē detis  
 carni, sed p charitatē, seruite uobis inuicē.  
 Nā tota lex in uno uerbo implet, nempe  
 hoc. Diliges proximū tuum, ut teipsum.  
 Quod si alius alium uicissim mordetis, &  
 deuoratis, uidete, ne uicissim alius ab alio  
 consumamini. Dico aut̄, spiritu ambula-  
 te, & concupiscentiā carnis nō perficietis.  
 Nam caro concupiscit aduersus spiritū,  
 spiritus autem aduersus carnem. Haec au-  
 tem inter se aduersantur, ut non quae-  
 cunq; uolueritis, eadem faciatis. Quod si  
 spiritu ducimini, nō estis sub lege. Porro  
 manifesta sūt opera carnis, quae sunt haec  
 adulteriū



μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσελγία, ἐιδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθρα, ἴρις, ἕβλοιοι, θυμοί, ἐριθείαι, διχουασίαι, ἀρέσεις, φόβοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἀπρολείω ἡμῶν, καθὼς καὶ προἔπομ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ὁς ἐστίν, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, πίστις, πραότης, ἐκράτεια, καὶ ἄλλα τριούτων οὐκ ἐστὶ νόμος. οἱ ἄλλοι δὲ τοῦ Χριστοῦ, πλὴν σάρκα ἐσαύρωσαμ σὺν τοῖς παθήμασι, καὶ τὰς ἐπιθυμίαις, ἐὶ ζωὴν πνεύματι, πνεύματι ἐσοιχώμεθα, μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἐκλήλους, φθονοῦντες. Ἀδελφοί, ἐὰν ἐπιπροληφθῆ ἄνθρωπος ἐν ἡμῶν πνεύματι, ἡμῶν οἱ πνευματικοί, κατὰ κρίνεται τὸν τριούτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πηροσθῆς, ἀλλήλων τὰ βάρη βασάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

Εἰ δὲ δοκῆ τις εἶναι μηδὲν ἄλλο, ἐαυτὸν φρενολογῶν, δὲ ἐξ ἑσῶν ἐαυτὸν δοκιμάζειτω ἑκατοστον, καὶ τότε εἰς ἐαυτὸν τὸ καύχημα ἔξει, ἐπεὶ οὐκ εἰς τὸν ἑτέρου, ἑκάστον δὲ ἰδίον φοβούμενος, ἀλλήλους κοινώνειτω καὶ κατὰ κρίνεται τὸν λόγον, τὸν κατὰ κρίνεται ἐν πᾶσι ἀγαθοῖς, μὴ πλατύνεται, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται, δὲ ἐὰν ἀπειρῆ ἄνθρωπος, τὸν κατὰ κρίνεται, ὅτι ὁ ἀπειρῶν εἰς τὴν σάρκα καὶ οὐκ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθορά, δὲ ἀπειρῶν εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῆς πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν κρίνεται μὴ ἐκκακῶμεθα, καὶ οὐ γὰρ ἰδίω θερίσομεθα μὴ ἐκλυόμενοι, ἀλλὰ ὅσοι καὶ οὐκ ἔχομεθα, ἐργαζόμεθα ὅσον ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οικείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλικίους ἡμῶν γραμμάσι, ἐργαζομένη ἡμῶν χερί, ὅσοι θέλωσιν ἐνπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, ἔστω ἀναγκάσουσιν ἡμᾶς πηριτέμεναι, ὅσον ἡμῶν, ἵνα μὴ ἴσθαι σαυτῶν τοῦ Χριστοῦ δεικνύμεθα.

adulteriū, fornicatio, immūdicia, lasciuia, simulacroꝝ cultus, ueneficiū, inimicitia, lis, amulationes, iræ, cōcertatiōes, seditiōnes, sectæ, inuidiæ, cedes, ebrietates, comestrationes, & his similia, de quibus p̄dico uobis, quēadmodū & p̄dixi, quod qui talia agūt, regni dei hæredes nō erūt. Fructus uero spūs est, Charitas, gaudiū, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, māuetudo, tēperantia. Aduersus huiusmodi non est lex. Qui uero sunt Christi, carnem crucifixerūt, cū morbis & concupiscētis. Si uiuim⁹ spū, spū & incedam⁹, ne efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicē nos puocantes, inuicē inuidētes. Fratres etiā si occupatus fuerit homo, in aliquo delicto, uos qui spiritales estis, instaure huiusmodi in spiritu mansuetudinis, considerans temetipsum, ne & tu tenteris. Inuicem onera uestra portate, & sic replete legē Christi. Nā si quis sibi uideatur aliquid esse, cū nihil sit, suū ipse fallit animū. Opus autē suū p̄bet unusquisq;, & tunc in semetipso gloriatiōē habebit, & nō in alio, unusq; eīm p̄priā sarcinā baiulabit. Cōmunicet autē q; cathechizat ē sermone, ei q; se cathechizat, in oibus bonis, ne erretis, de⁹ nō irrides. Quicqd eīm seminauerit homo, hoc & metet. Nā q; seminat in carne sua, de carne metet corrupelam, sed qui seminat in spū, de spū metet uitā aternā. Bonū autē faciēdo ne cessemus. Tempore eīm suo metemus, nō defatigati. Itaq; dū tēpus habemus opere mur bonū erga oēs, maxime uero erga domesticos fidei. Videtis quanta uobis epla scripserim, mea manu. Qui cūq; uolunt iuxta faciē placere in carne, ἢ cogūt uos circūcidī, tantū ne ob crucem Christi persecutionem